

אוסו רביד מספר

פיצוץ מכונית תופת – אפריל 1948

נמסר לאתר הפלי"ם וההעפלה על ידי נכדו יואב אייזנברג

פעולה נוספת שאנשי פלוגת הנמל יוצאי יחידת החבלה הימית היו מעורבים בה, היתה ב- 22 באפריל 1948, ובה פוצצה מכונית תופת בלב השכונה הערבית, ליד מפקדת ה"נגא'דה" שברחוב עיראק. פעולה זו באה בתגובה לפיצוץ מכונית תופת מול משרדי "סולל-בונה" ברחוב הנמל ב-12 במרס, פיצוץ שהביא למותם של שישה אנשים. הפיקוד על מבצע מכונית התופת הוטל על מפקד פלוגת החי"ש, אולק קופרשטוק (נחשון). בין המשתתפים היו שניים מאנשי יחידת החבלה הימית: אוסי (יהושע) רביד ויעקב ריטוב.

שניהם הגיעו למכבי-אש בהדר הכרמל, שם קיבלו מדים של "כלניות" (כינוי לצנחנים הבריטיים) עם דרגת סמל על הכתפיים, כנפיים וכובע אדום, ואכן נראו השניים בריטים. בפעולה השתתפו שלשה כלי רכב: ג'יפ, קומנדקר ומשאית. בסך הכל היו שם 11 איש. מטען החבלה שהיה על המשאית שקל 750 ק"ג. מאחר שאוסי רביד היה חבלן מוסמך "מעל המים ומתחת למים", הוא מונה למפעיל מטען החבלה. נקבע שהג'יפ יוביל, מאחריו תנוע המשאית ועליה אוסי, שעמו קופסת גפרורים והמטען עם פתיל השהיה של שלוש דקות, ויסגור יענקלה ריטוב עם ארבעה האנשים שיהיו על-גבי קומנדקר. אוסי היה אמור להדליק את פתיל ההשהיה ברגע שהמשאית תעצור, ואז לקפוץ ולהיאסף עם הנהגים במשאית על ידי יענקלה ריטוב.

אוסו מספר: "עלינו על הרכב. עברנו ארבעה מחסומים של כוחות יהודיים ואפילו פגשנו בדרך את יוחאי בן-נון, שבדיוק יצא מהבית של אמו. עשיתי לו תנועה, והוא, שלא זיהה אותנו, ענה לי בתנועה של קללה. הגענו למחסום הבריטי בכניסה לרחוב עיראק. הוקפנו על ידי הבריטים ושמעתי שיחה בין אולק לאנשי המחסום: 'מה לעזאזל, הולך פה? אנחנו לא מכירים אותך. מאיזו יחידת צנחנים אתה?' הוא הסתכל עליהם ואמר: 'מאין אתם פתאום מופיעים?' הוא שכנע אותם שאנחנו חדשים, ושעלינו להיכנס. ואכן האנגלי השתכנע ופתח את המחסום. חיכיתי לאותו שלב בו הרכב יעצר. כשרגשתי שהרכב עוצר וראיתי שהוא עומד, פעלתי על-פי התכנון: הדלקתי את הפתיל, פתחתי את הברזנט והגחתי החוצה. סביבי נקלעו ערבים שרצו לדבר אתי. וכמו שהם מדברים אני נוכח שהמשאית מתחילה לנסוע, הג'יפ נוסע לפניו, ויענקלה ריטוב 20 מטר אחרי. לא הייתה לי ברירה. צעקתי ליענקלה בעברית: 'בוא, אסוף אותי!' ובניתיים המשיך הרכב לנוע כשהפתיל בוער. היה לנו מזל שלא היינו רחוקים מבניין ה'נגא'דה' ושהמכונית עצרה כאשר התחלתי לצעוק בעברית. המשאית עצרה ושני הנהגים קפצו ממנה. בינתיים הערבים הבינו מה קורה והחלו לירות אש מכל עבר. יענקלה ריטוב לא היה יכול לעבור את מחסום האש והוא הפנה את הקומנדקר ונחלץ לאחור. שלושתנו רצנו רגלית לכיוון הג'יפ בצעקות: 'עצרו! עצרו!' אולק הסתכל והבחין בנו רצים בכוחות אחרונים, רצים ומרביצים אש מהטומיגנים. קפצנו שלושה אנשים על הג'יפ והיינו יחד שישה אנשים על ג'יפ פתוח, שהתחיל לדהור החוצה. פרצנו מחסום של הערבים באש תופת. אחרי שלוש דקות כשעוד היינו בשטח הערבים, התפוצץ המטען. הגענו למחסום הבריטי, ואז חיילי המחסום, שחשבו שהנה מותקפים חיילים בריטיים, נכנסו לעזור, ובקרב עם הערבים נהרגו שלושה חיילים בריטיים. בפיצוץ נהרגו חמישה ערבים ונפצעו 31".

אוסו מוסיף לספר: "זזה לא כל הסיפור. ב- 1969 יצאתי עם רפול לביקור באירופה, ובפגישה עם אנשי הצבא הבריטי לאחר שתייה טובה עם הרמטכ"ל והגנרלים, קם אחד המפקדים הבכירים וסיפר ששירת כקפטן בדיביזיה המוטסת. הוא סיפר שפיקד על פלוגה ששמרה על רחוב עיראק בחיפה, שאנשים שלו סייעו ליהודים, ושנהרגו לו אגב כך שלושה חיילים. רפול הציג אותי בפני אותו קפטן בריטי שבעזרתו נחלצתי. נו, היה שמח, והיו חיבוקים. פגישה אמיתית של לוחמים".

זה גלגולו של סיפור.